

Meddelandeblad

Nr 14/2025

Uppgifter för beräkning av avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen år 2026

Flera av de belopp som används för att beräkna avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen är enligt socialtjänstlagen (2025:400), SoL, knutna till prisbasbeloppet. I detta meddelandeblad redovisar Socialstyrelsen några av de belopp som kan användas för att beräkna de avgifter som är knutna till prisbasbeloppet.

Prisbasbeloppet 2026

För år 2026 är prisbasbeloppet 59 200 kronor.

Högekostnadsskyddet enligt 32 kap. 6 § SoL

Avgiften för hemtjänst, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård och förbrukningsartiklar får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. **För år 2026 motsvarar det 2 660 kr per månad.**

Avgiften för bostad i särskilt boende, som inte omfattas av hyreslagen, får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet. **För år 2026 motsvarar det 2 732, 60 kr per månad.**

Minimibeloppet enligt 32 kap. 8 § SoL

Det minimibelopp som gäller för ensamstående ska, om inte annat följer av 32 kap. 9 § SoL, alltid utgöra per månad, lägst en tolfedel av 1,4789 gånger prisbasbeloppet. **För år 2026 motsvarar det 7 296 kronor per månad.**

Minimibeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor ska utgöra lägst en tolfedel av 1,2066 gånger prisbasbeloppet. **För år 2026 motsvarar det 5 953 kr per månad.**

Enligt förarbetena till socialtjänstlagens avgiftsbestämmelser bör levnadsomkostnader för yngre personer med funktionsnedsättning, dvs. personer under 61 år, beräknas till en nivå som överstiger minimibeloppet med upp till 10 procent.¹

Individuell prövning av minimibeloppet

Enligt 32 kap. 9 § första stycket SoL ska en kommun höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 32 kap. 8 § SoL. Eftersom en person kan ha faktiska kostnader som överstiger minimibeloppet enligt 32 kap. 8 § SoL så kan ett höjt minimibelopp fastställas efter en individuell prövning. Kostnader som kan beaktas är t.ex. fördyrade kostnader för resor, för viss typ av kost, för underhåll av barn, för god man eller förvaltare, eller merkostnader på grund av funktionsnedsättning. Kommunen bör godta den faktiska merkostnaden om den inte är oskäligt hög.²

Kommunen får även i vissa fall minska minimibeloppet enligt 32 kap. 9 § andra stycket SoL. Om kostnadsposten som föranleder minskningen ingår i Konsumentverkets beräkningar för hushållsbudget så bör minskningen baseras på deras beräkningar.³

Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader

Konsumentverket gör årliga beräkningar av referensvärden för levnadskostnader. Levnadskostnaderna omfattar varor och tjänster som ett hushåll vanligen behöver för att klara vardagens behov. Dessa beräkningar bör

¹ Jfr proposition 2000/01:149 Avgifter inom äldre och handikappomsorg s. 41.

² Jfr prop. 2000/01:149 s. 59.

³ Prop. 2000/01:149 s. 40–41.

enligt förarbetena ligga till grund för vissa av de kostnadsposter som minimibeloppet ska täcka.⁴

På Konsumentverkets hemsida finns mer information om beräkningarna och de olika utgiftsposterna, läs mer här: <https://www.konsumentverket.se/om-konsumentverket/var-verksamhet/privatekonomi/kostnadsberakningar/>.

Här finns framräknade belopp för 2026:

<https://publikationer.konsumentverket.se/privatekonomi/beraknade-hushallskostnader>.

Merkostnad för mat vid fastställande av förbehållsbelopp

De schabloniserade kostnaderna för kost som ingår i minimibeloppet är framräknade för personer som är 61 år och äldre.⁵ Eftersom personer som är under 61 år normalt konsumerar mer livsmedel och därmed också har en högre kostnad för livsmedel ska kommunerna ta hänsyn till denna merkostnad. Det innebär även att yngre personer med funktionsnedsättning bör få ett högre belopp för livsmedelskostnaden än äldre personer. Vägledande för beräkningen av denna kostnad bör vara Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper.⁶

På samma sätt som för yngre personer med funktionsnedsättning kan kommunen behöva höja minimibeloppet för personer som är 61 år och äldre om de har varaktiga merkostnader till ett inte oväsentligt högre belopp för livsmedel.⁷ Det innebär att det i vissa fall kan finnas anledning att höja minimibeloppet på grund av en merkostnad för mat även för personer som lagar sin mat själva och inte enbart för dem som betalar mat från hemtjänsten.

Minimibeloppet kan behöva höjas om den enskilde har merkostnader för livsmedel, t.ex. på grund av att denne köper viss kost via hemtjänsten i ordinärt eller i särskilt boende eller dagverksamheten. Den faktiska merkostnaden bör godtas om den inte är oskäligt hög.⁸ Om kost ingår i avgiften har kommunen rätt att minska den enskildes minimibelopp.⁹

⁴ Prop. 2000/01:149 s. 39–40.

⁵ Prop. 2000/01:149 s. 39.

⁶ Prop. 2000/01:149 s. 41.

⁷ Prop. 2000/01:149 s. 59.

⁸ Prop. 2000/01:149 s. 59.

⁹ Prop. 2000/01:149 s. 41.

